

परिच्छेद - १

प्रारम्भिक

१. संक्षिप्त नाम र प्रारम्भ
२. परिभाषा

परिच्छेद - २

अभिलेख सम्बन्धी

३. अभिलेख राख्ने
४. कार्यान्वयन अवस्थाको बारेमा जानकारी लिने,
५. लगत कट्टा गर्ने,

परिच्छेद - ३

कानूनी राय तथा प्रतिरक्षा शाखा

६. कानूनी राय तथा प्रतिरक्षा शाखा,
७. कानूनी राय तथा प्रतिरक्षा शाखाको काम, कर्तव्य र अधिकार,

परिच्छेद - ४

अनुगमन समिति

८. अनुगमन समिति
९. अनुगमन समितिको काम, कर्तव्य र अधिकार

परिच्छेद - ५

विविध

१०. सरोकारवालासंग परामर्श
११. बार्षिक प्रतिवेदनमा समावेश गर्ने
१२. वेवसाईडमा राखिने

अदालत तथा अन्य न्यायिक निकायबाट भएको फैसला कार्यान्वयन अनुगमन
सम्बन्धी निर्देशिका २०७७

प्रस्तावना:- प्रदेश सरकार र प्रदेश सरकार मातहतका निकायहरु पक्ष वा विपक्ष भएका मुद्दामा अदालत वा अन्य न्यायिक निकायबाट भएका फैसला कार्यान्वयनको अनुगमन गर्ने वा गराउने कार्यलाई व्यवस्थित बनाउन आवश्यक भएकोले मुख्य न्यायाधिवक्ताको काम, कर्तव्य र अधिकार तथा सेवाका शर्त सम्बन्धी ऐन, २०७५ को दफा १८ बमोजिम यो निर्देशिका जारी गरिएको छ ।

परिच्छेद – १
प्रारम्भिक

१. **संक्षिप्त नाम र प्रारम्भ:-** (१) यो निर्देशिकाको नाम "फैसला कार्यान्वयन अनुगमन निर्देशिका, २०७७" रहेको छ ।
(२) यो निर्देशिका मुख्य न्यायाधिवक्ताबाट स्वीकृत भएको मितिदेखि लागू हुनेछ ।
२. **परिभाषा:-** विषय वा प्रसङ्गले अर्को अर्थ नलागेमा यो निर्देशिकामा,
  - (क) “अदालत” भन्नाले सर्वोच्च अदालत, उच्च अदालत वा जिल्ला अदालत सम्झनुपर्छ ।
  - (ख) “अन्य न्यायिक निकाय” भन्नाले अदालत बाहेकका कानून बमोजिम स्थापित मुद्दा हेर्ने निकाय वा अधिकारीलाई सम्झनुपर्छ ।
  - (ग) “न्यायाधिवक्ता” भन्नाले मुख्य न्यायाधिवक्ताको कार्यालयका सहन्यायाधिवक्ता, उपन्यायाधिवक्ता र सहायक न्यायाधिवक्तालाई सम्झनुपर्छ ।
  - (घ) “फैसला” अदालत वा अन्य न्यायिक निकायबाट भएको फैसला वा अन्तिम आदेश सम्झनुपर्छ ।
  - (ङ) “शाखा” भन्नाले मुख्य न्यायाधिवक्ताको कार्यालयको कानूनी राय तथा प्रतिरक्षा शाखालाई सम्झनुपर्छ ।
  - (च) “सम्बन्धित निकाय” प्रदेश सरकार र प्रदेश सरकार मातहतका मन्त्रालय, निर्देशनालय, कार्यालय, आयोग, प्रतिष्ठानलाई सम्झनुपर्छ । सो शब्दले प्रदेश कानून बमोजिम स्थापना भएका सरकारी तथा अर्धसरकारी संस्था समेतलाई जनाउनेछ ।

परिच्छेद – २
अभिलेख सम्बन्धी

३. **अभिलेख राख्ने:-** (१) मुख्य न्यायाधिवक्ताको कार्यालयको कानूनी राय तथा प्रतिरक्षा शाखाले अदालत वा अन्य न्यायिक निकायबाट भएका फैसला वा अन्तिम आदेशको विवरण प्राप्त भएपछि अनुसूचिमा-१ मा उल्लिखित ढाँचामा अभिलेख राख्नु पर्नेछ ।
(२) उपदफा (१) बमोजिमको विवरण अद्यावधिक गरी त्यस्ता फैसला वा अन्तिम आदेशको प्रतिलिपि सहित कार्यान्वयनका लागि आदेश जारी भएको निकाय, सम्बन्धित मन्त्रालय र मुख्यमन्त्री तथा मन्त्रिपरिषद्को कार्यालयमा समेत पठाउनु पर्नेछ ।
४. **कार्यान्वयनको अवस्थाको बारेमा जानकारी लिने:-** (१) मुख्य न्यायाधिवक्ताको कार्यालयले फैसला कार्यान्वयनको अवस्थाको बारेमा नियमित रूपमा सम्बन्धित निकाय वा कार्यालयसँग जानकारी लिई अभिलेखमा विवरण अद्यावधिक गर्नु पर्नेछ ।
(२) उपदफा (१) को प्रयोजनका लागि मुख्य न्यायाधिवक्ताको कार्यालयले सम्बन्धित निकायका प्रतिनिधिसँग आवश्यक छलफल गर्न सक्नेछ ।
५. **लगत कट्टा गर्ने:-** (१) अदालत वा अन्य न्यायिक निकायबाट भएका फैसला कार्यान्वयन भएको जानकारी प्राप्त भएपछि सोको विवरण खुलाई मुख्य न्यायाधिवक्ताको कार्यालयमा रहेको लगत कट्टा गर्नु पर्नेछ ।
(२) उपदफा (१) बमोजिम लगत कट्टा गरिएको जानकारी सम्बन्धित मन्त्रालय र मुख्यमन्त्री तथा मन्त्रिपरिषद्को कार्यालयमा दिनु पर्नेछ ।

परिच्छेद – ३
कानूनी राय तथा प्रतिरक्षा शाखा

६. **कानूनी राय तथा प्रतिरक्षा शाखा:-** (१) फैसला कार्यान्वयनको अनुगमन मुख्य न्यायाधिवक्ताको कार्यालयमा रहेको कानूनी राय तथा प्रतिरक्षा शाखाले गर्नेछ ।
(२) उपदफा (१) बमोजिमको शाखामा तोकिएबमोजिमका न्यायाधिवक्ता तथा अन्य कर्मचारी रहनेछन ।
७. **कानूनी राय तथा प्रतिरक्षा शाखाको काम, कर्तव्य र अधिकार :-** दफा ६ बमोजिमको शाखाले देहाय बमोजिमका कार्य गर्नेछ –
(क) मुद्दा मामिलाको रोहमा अदालत वा अन्य न्यायिक निकायले गरेको फैसला वा आदेश प्राप्त गरी लगत अभिलेखिकरण गर्ने,

- (ख) खण्ड (क) बमोजिम अभिलेखीकरण गर्दा मुद्दाको प्रकृति अनुसार अभिलेख व्यवस्थित गर्ने,
- (ग) मुद्दा मामिलाको रोहमा अदालत वा अन्य न्यायिक निकायले गरेको फैसला कार्यान्वयन गर्न सम्बन्धित निकायलाई आदेश वा फैसलाको प्रतिलिपि सहित कार्यान्वयनका लागि लेखी पठाउने र सोको जानकारी सम्बन्धित मन्त्रालय र मुख्यमन्त्री तथा मन्त्रिपरिषद्को कार्यालयमा पठाउने,
- (घ) फैसलाको कार्यान्वयन गर्ने जिम्मेवारी भएको निकायबाट आदेश वा फैसला कार्यान्वयनका सम्बन्धमा भए गरेका निर्णय र कार्यान्वयनको अवस्थाको जानकारी लिई अभिलेख अद्यावधिक गरी राख्ने,
- (ङ) फैसला कार्यान्वयन सम्बन्धी कार्य गर्ने निकायसँग समन्वय गरी अदालत वा अन्य न्यायिक निकायले गरेका फैसला वा अन्तिम आदेश कार्यान्वयनलाई प्रभावकारी बनाउन सहयोग गर्ने,
- (च) अनुगमनबाट कुनै पदाधिकारी वा कर्मचारीले कार्यान्वयनमा अनुचित ढिलाई वा लापरवाही गरेको देखिएमा आवश्यक कारवाहीका लागि दफा ८ बमोजिमको समिति समक्ष प्रतिवेदन पेश गरी निर्देशानुसार गर्ने,
- (छ) तोकिए बमोजिमको अन्य कार्य गर्ने ।

परिच्छेद – ४ निर्देशन समिति

८. निर्देशन समिति:- (१) फैसला कार्यान्वयनको सम्बन्धमा नीतिगत मार्गदर्शन तथा अनुगमनमा आवश्यक समन्वय गर्न देहाय बमोजिमको निर्देशन समिति रहनेछ:-

(क) मुख्य न्यायाधिवक्ता,	- संयोजक
(ख) सचिव कानून, मुख्यमन्त्री तथा मन्त्रिपरिषद्को कार्यालय	- सदस्य
(ग) सचिव, आन्तरिक मामिला तथा कानून मन्त्रालय	- सदस्य
(घ) सचिव, सम्बन्धित मन्त्रालय	- सदस्य
(ङ) उपन्यायाधिवक्ता, मुख्य न्यायाधिवक्ताको कार्यालय	-सदस्य
(च) शाखा प्रमुख, कानूनी राय तथा प्रतिरक्षा शाखा	- सदस्य सचिव

(२) उपदफा (१) बमोजिमको समितिको बैठक कम्तीमा तीन महिनामा एक पटक बस्नेछ ।

(३) उपदफा (१) बमोजिमको समितिको बैठकमा आवश्यकता अनुसार सरोकारवाला निकायका प्रतिनिधिलाई आमन्त्रण गर्न सकिनेछ ।

(४) समितिको बैठक संयोजकले तोके अनुसार सदस्य सचिवले बोलाउनेछ ।

